

Vakka-Suomen Vanhustenkotiyhdistyksen lahjoitusvarojen käyttö ja Voimaa vanhuuteen -ohjelmaan osallistuminen

Kunnanhallitus 16.01.2023 § 11

Asian valmisteija:

Kunnanjohtaja Seija Österberg, p. 044 783 7300

Hallintojohtaja Marja Kärkkäinen, p. 044 078 4670

Vakka-Suomen Vanhustenkotiyhdistys on vuonna 1966 perustettu yhdistys, jonka tarkoituksena oli vanhusten sosiaalisen aseman ja hoitomahdollisuuksien parantaminen sekä heidän henkisen ja terveydellisen kuntonsa ylläpitäminen. Yhdistys päätti syksyllä 2021 lopettaa toimintansa ja purkaa yhdistyksen vuoden 2022 aikana. Jäljellä olevat varat on jaettu osakaskuntien kesken. Mynämäen kunnan osuus on 142.350 €. Varojen jaosta on joulukuun 2022 lopussa tehty vielä loppuselvitys ja sen perusteella yhdistys lahjoitti Mynämäen kunnalle vielä 4.222,81 €. Kokonaisuudessaan Mynämäen kunnalle lahjoitettu summa on 146.572,81 €. Varoja ei ole vielä käytetty mihinkään.

Lahjakirjan mukaan varat tulisi suunnata:

- ikäihmisten tukemiseen
- sosiaalisten tapahtumien järjestämiseen
- kuntoutusta tukevien välineiden hankintaan
- ikäihmisten omaehtoista ulkona liikkumista palvelevien alueiden hankintaan ja kunnostukseen
- palveluseleiden ostamiseen kotihoidossa olevien hoito- ja kuntoutuslaitoksiin.

Ehdotuksia varojen konkreettisista käyttökohteista voidaan pyytää kunnan vanhusneuvostolta, mynämäkeläisiltä eläkeläisjärjestöiltä ja kunnan hyvinvointijaostolta.

Päätösehdotus

(kj):

Kunnanhallitus päättää pyytää vanhusneuvostolta, mynämäkeläisiltä eläkeyhdistyksiltä ja hyvinvointijaostolta ehdotuksia Vakka-Suomen Vanhustentaloyhdistyksen lahjoittamien varojen lahjakirjan ehtojen mukaisista käyttökohteista 27.2.2023 mennessä.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kunnanhallitus 27.03.2023 § 87

Asian valmisteija:

Vs. kunnanjohtaja Marja Kärkkäinen, p. 044 078 4670

Kasvatus- ja sivistysjohtaja Susan Porkka, p. 044 783 7285

Liikunta- ja nuorisopalveluvastaava Anu Saarni, p. 050 300 2508

Hyvinvointijaosto 14.02.2023 § 3:

"Asian valmistelija:

Liikunta- ja nuorisopalveluvastaava Anu Saarni, p. 050 300 2508

Mynämäen kunnanhallitus on pyytänyt 16.1.2023 § 11 lausuntoehdotusta Vakka-Suomen Vanhustenkotiyhdistyksen lahjoitusvarojen käyttöön hyvinvointijaostolta.

Vakka-Suomen Vanhustenkotiyhdistys on vuonna 1966 perustettu yhdistys, jonka tarkoituksena on ollut vanhusten sosiaalisen aseman ja hoitomahdollisuuksien parantaminen. Yhdistys on lopettanut toimintansa vuonna 2022 ja jäljellä olevat varat on jaettu osakaskuntien kesken. Mynämäellä lahjoitettu summa on 146 572,81 €.

Lahjakirjan mukaan varat tulisi suunnata:

- ikäihmisten tukemiseen
- sosiaalisten tapahtumien järjestämiseen
- kuntoutusta tukevien välineiden hankintaan
- ikäihmisten omaehtoista ulkona liikkumista palvelevien alueiden hankintaan ja kunnostukseen
- palvelusetelien ostamiseen kotihoidossa olevien hoito- ja kuntoutuslaitoksiin.

Nykytilan kartoitus:

Mynämäen kunnassa asuu yli 65-vuotiaita n. 2100. Väestön ikärakenne kunnassa yli 65-vuotiaiden osalta on nousujohteinen. Tilastoiden mukaan vuonna 2025 30,1 prosenttia kuntalaisista on yli 65-vuotiaita, vuonna 2030 prosenttiosuus on 33,3 ja vuonna 2035 osuus nousee 35,2 prosenttiin (lähde: Kuntaliitto).

Kuntalain 27 §:n mukaan ikääntyneen väestön osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava vanhusneuvosto ja huolehdittava sen toiminta-edellytyksistä. Vanhusneuvoston rinnalle ikäihmisten palveluita tukemaan tulisi lisätä henkilöstöresurssia. Resurssilla lisätään ikäihmisten sosiaalisten toimintojen organisointia, edistetään ikäihmisten fyysistä toimintakykyä ja liikuntamahdollisuuksia, ennaltaehkäistään yksinäisyyttä sekä tuotetaan hyvinvointia edistäviä toimenpiteitä koko kunnan alueella. Vuosittaiset henkilöstökustannukset ovat arviolta 45 000 €.

Päätösehdotus (Inpv):

Mynämäen kunnan hyvinvointijaosto esittää kunnanhallitukselle, että lahjoitusvaroilla lisätään henkilöstöresursseja ikääntyneen väestön hyvinvointia edistämään. Varoilla palkataan kolmen vuoden ajalle vapaa-ajanohjaaja, jonka tehtävänä on mm. ikäihmisten sosiaalisten toimintojen organisointi, ikäihmisten fyysisen toimintakyvyn ja

liikuntamahdollisuuksien edistäminen, yksinäisyyttä ennaltaehkäisevien toimenpiteiden tuottaminen sekä muut hyvinvointia edistävät toimenpiteet koko kunnan alueella.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Lisäksi hyvinvointijaosto painottaa kiinnittämään huomioita toimenkuvaa perustettaessa, että toiminnassa huomioidaan yksinäiset kotona asuvat, iäkkäät omaishoitajat sekä ystävätoiminnan vahvistaminen.”

Kunnanhallitus on 16.1.2023 § 11 päättänyt pyytää käyttöehdotuksia Vakka-Suomen Vanhustenkotiyhdistyksen lahjoitusvarojen käytöstä 27.2.2023 mennessä. Määräaikaan mennessä ehdotuksen lähettivät Mynämäen vanhusneuvosto, Eläkeliiton Mynämäen yhdistys, Mynämäen seudun kansalliset seniorit ry, SPR:n Mietoisten osasto. Mynämäen kunnan hyvinvointijaosto on päättänyt 14.2.2023 § 3 omasta esityksestään varojen käytöstä. Mynämäen vanhusneuvosto on jättänyt vielä lisäkirjelmän varojen käytöstä määräajan jälkeen 6.3.2023. Kooste määräaikaan saapuneista ehdotuksista on liitteenä.

Ehdotuksista ilmeni tarve palveluneuvonnasta ja erilaisten tapahtumien ja toimintojen järjestämisestä. Lisäksi ehdotettiin palveluseleiden hankintaa, esimerkiksi omaishoitajien tai ikäihmisten jalkahoitopalveluihin. Palvelusetelien mahdollinen hankinta kohdistuisi sosiaali- ja terveyspalveluiden toimialueeseen. Palautteissa mainittiin myös hakeminen mukaan valtakunnalliseen Voimaa Vanhuuteen -ohjelmaan.

Vakka-Suomen vanhustenkotiyhdistyksen lahjoitusvaroilla lisätään laaja-alaisesti ikäihmisten hyvinvointipalveluita kunnan alueella. Kunnan tehtävänä on tuottaa ennaltaehkäiseviä palveluita kuntalaisille. Olisi tarkoituksenmukaista, että ikäihmisten perintövaroilla hankittavia palveluita ja toimintoja koordinoisi ja järjestäisi kunnassa henkilö, joka vastaisi ko. kokonaisuudesta. Tällä hetkellä Mynämäen vapaa-aikatoimissa ei ole osoittaa tähän henkilöresurssia.

Laaja-alaisen vaikuttavuuden sekä palveluiden laadun ja määrän tuottamiseksi lahjoitusvaroilla olisi mahdollista palkata määräaikainen ikäihmisten vapaa-ajan koordinaattori kahdeksi vuodeksi. Lahjoitusvaroista voitaisiin varata lisäksi palkkaukseen yhden vuoden optiovuosi. Vuosikustannukset olisivat noin 45.000 €. Lahjoitusvaroilla palkattava henkilö myös mahdollistaisi kunnan osallistumisen kolmivuotiseen Voimaa vanhuuteen -ohjelmaan.

Monivuotinen tehtävä antaisi laajaa vaikuttavuutta ikäihmisten toimintojen organisoimisessa sekä ohjaustoiminnan vaikuttavuudessa. Toiminnalla pystyttäisiin ehkäisemään yksinäisyyttä, edistämään fyysisen kunnon ylläpitoa ja tuottamaan avoimia tapahtumia sekä toimintoja ikäihmisille. Lisäksi toimintaa pystytään suuntaamaan ennaltaehkäisevän toiminnan muodossa

erityisesti kunnan kylien alueella sekä ehkäisemään kodinhoidon piiriin siirtymistä.

Vertaisliikuttaja- ja ystävätoimintaa on kunnan alueella yhteistyössä Varhan (ent. Ptky Akselin) kanssa sekä vastaavaa yhdistysaktiivisuutta on kunnassa. Toiminnan kehittäminen niin laadullisesti kuin määrällisesti tuottaisi kotona asuville ikäihmisille liikunnallista ja sosiaalista hyvinvointia. Toiminta ennaltaehkäisee myös yksinäisyyttä.

Ikäinstituutin Voimaa vanhuuteen –ohjelman hakuaikaa on jatkettu 30.4.2023 saakka. Valintakriteerinä on, että kunta on tehnyt päätöksen ohjelmaan hakemisesta, kunta on tehnyt aiesopimuksia erityyppisten järjestöjen kanssa Voimaa vanhuuteen –työn toteuttamiseksi ja että kunnassa on poikkisektorinen työryhmä, joka ottaa vastuulleen toiminnan etenemisen. Aiesopimukset järjestöjen kanssa tehdään ennen hakuajan päättymistä. Työryhmänä toimii hyte-jaosto. Maakunnan alueella Voimaa vanhuuteen -ohjelmaa koordinoi Varha, josta saa myös tukea ohjelman toteuttamiseen.

Päätösehdotus
(vs. kj):

Kunnanhallitus päättää, että Vakka-Suomen vanhustenkotiyhdistyksen lahjoitusvaroilla palkataan määräaikainen ikäihmisten vapaa-ajan koordinaattori kahdeksi vuodeksi alkaen 1.9.2023. Koordinaattorin tehtävänä on ikäihmisten palveluiden koordinointi kunnassa ja järjestää ikäihmisille monipuolisia tapahtumia, toimintoja ja neuvontaa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Jäljelle jäävistä lahjoitusvaroista käytöstä päätetään myöhemmin erikseen.

Kunnanhallitus päättää, että Mynämäen kunta hakee Voimaa vanhuuteen -ohjelmaan.

Päätös:

Esittelijä muutti päätösehdotustaan siten, että asia palautetaan uudelleen valmisteluun. Kokouksessa muutettu päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kunnanhallitus 17.04.2023 § 102
21/02.07.02/2023

Asian valmistelija:

Kasvatus- ja sivistysjohtaja Susan Porkka, p. 044 783 7285

Varsinais-Suomi yleisesti

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen selvityksen mukaan lähes 30 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä Varsinais-Suomen asukkaista kokee suuria vaikeuksia puolen kilometrin kävelyssä. Tämä osuus on ollut selvässä kasvussa edelliseen mittauskertaan verrattuna. Valtakunnallisesti puolella 75+-ikäisistä arvioidaan olevan liikkumiskyvyn ongelmia ja liikuntasuosituksat saavutetaan sitä heikoimmin, mitä vanhemmasta ikäryhmästä on kyse.

Koronaepidemia on lisäksi vaikuttanut monilla tavoilla heikentävästi ikääntyneiden toimintakykyyn ja mielen hyvinvointiin. Ikääntyneiden toimintakyvyn ylläpysyminen on yksi tärkeistä tekijöistä siinä, kuinka nopeasti joudutaan säännöllisten sosiaali- ja terveystalveluiden piiriin. Liikkumista edistäviä toimia tarvitaan. Esim. voima- ja tasapainoharjoittelu on tutkitusti tehokkain yksittäinen keino ehkäistä kaatumisia ja niistä aiheutuvia vammoja sekä hoitojaksoja. Kaatumisten ehkäisytyö tarjoaa myös kunnalle isomman valtiosuuden (hyte-kerroin), terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Mynämäen tilanne

Kunnan tehtävä on ennaltaehkäisevien palveluiden tuottaminen kuntalaisille. Kunnan ikäihmisille suunnatut palvelut ovat tällä hetkellä keskittyneet pääsääntöisesti keskustan alueelle ja ovat osa yleistä palvelua. Jotta kunta pystyy tuottamaan laaja-alaisemmin ja kohdennetusti ikäihmisille palveluita, olisi palveluita tuotava kylien alueelle mm. ryhmätoiminnan, pienryhmätoiminnan ja tapahtumien muodossa. Lisäksi toimintamuotoina koko kunnan alueella olisivat mm. Vertaisliikuttaja, vertaisohjaaja sekä ystävätoiminta. Vertaisliikuttajia on kunnassa muutamia jo nyt, mutta toiminta keskittyy vain muutamaaan ryhmätoimintaan keskustan alueella.

Yllämainitut toiminnot perustuvat vapaaehtoistoimintaan ja niiden käynnistäminen sekä koordinointi vaativat resursseja. Yksilöpalvelut kodinhoidonomaaisesti lukeutuvat kuitenkin Varsinais-Suomen hyvinvointialueen toiminnan piiriin. Ikäihmisten vapaa-ajan koordinaattori tekisi rajapintayhteistyötä erityisesti ikäihmisten palvelujen edistämiseksi. On kuitenkin huomioitava hyvinvointialueen ja kunnan vastuut ja tehtävät. Kunnan vastuualueeseen kuuluvat ennaltaehkäisevästä toiminnasta ja palveluista vastaaminen.

Paikallisten toimijoiden rooli on tärkeää ja arvokasta sekä huomattavan laadukasta Mynämäellä. Ikäihmisten vapaa-ajan koordinaattori olisi yhteistyökumppani ja lisätuki paikallisille järjestöille ja yhdistyksille. Yhteistyö olisi avainasemassa myös Varhan, vammaisneuvoston ja vanhusneuvoston kanssa. Monialainen yhteistyö lisäisi toiminnan vaikuttavuutta ja laajuutta sekä estäisi mahdollista päällekkäistä toimintaa. Koordinaattorin tehtävä olisi ikäihmisten palveluiden koordinointi kohdennetusti, tapahtumien ja toimintojen järjestäminen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa sekä neuvontatyö. Ikäihmisten vapaa-ajan koordinaattorin yksi tärkeimmistä tehtävistä on ikäihmisten aktivointi, yksinäisyyden ehkäiseminen ja hyvinvoinnin edistäminen. Kaikki tämä täydentäisi ja laajentaisi osaltaan olemassa olevia kunnan palveluja.

Ikäihmisten palvelut olisi hyvä laajentaa siten, että ne koskisivat myös juuri eläkkeelle siirtyviä kuntalaisia, joille suunnitellaan ja järjestetään palveluita ennaltaehkäisevästi mm. fyysisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi. Huomioitavana ryhmänä ovat myös yli

+75-vuotiaat kuntalaiset, joiden aktiivisuuden ylläpitämiseen lisääminen vaativat panostuksia.

Voimaa vanhuuteen -ohjelma

Voimaa vanhuuteen -ohjelman päämääränä on edistää vielä kotona itsenäisesti pärjäävien, toimintakyvyltään heikentyneiden ikäihmisten (75+) liikkumiskykyä, osallisuutta ja itsenäistä selviytymistä terveysliikunnan avulla. Liikunta on osoitettu tehokkaaksi ja edulliseksi tavaksi edistää ikäihmisten hyvinvointia laaja-alaisesti.

Voimaa vanhuuteen -ohjelman sisältö on maksutonta, mutta kunnan pitää varautua henkilötöpanosten lisäksi koulutuksiin liittyviin matka- ja majoituskuluihin, paikallisten koulutusten toteuttamiseen sekä mahdollisesti liikuntatilojen kustannuksiin. Kunta sitoutuu osallistumaan vähintäänkin kouluttajakoulutuksiin, liikuntakampanjoihin ja raportoimaan vuosittain kehittämistyön etenemisestä.

Valintakriteereihin sisältyvät mm.:

- Kunnanhallitus tai lautakunta on tehnyt päätöksen ohjelmaan hakemisesta.
- Kunta on tehnyt aiesopimuksia erityyppisten järjestöjen, kuten kansanterveys-, liikunta- ja eläkeläisjärjestöjen kanssa Voimaa vanhuuteen -työn toteuttamiseksi.
- Kunta nimeää poikkisektorisen yhteistyöryhmän, joka ottaa vastuulleen Voimaa vanhuuteen -toiminnan etenemisen. Ikäihmisten vapaa-ajan koordinaattorin yksi tehtävistä olisi vastata yhteistyöryhmän toiminnasta. Ryhmässä on edustus myös vanhusneuvostosta sekä järjestöistä ja urheiluseurasta.

Mynämäen kunnalla on mahdollisuus hakea Voimaa vanhuuteen -ohjelmaan, joka on kolmivuotinen. Kunnille ei myönnetä erillistä rahoitusta ohjelmaan osallistumisen kautta. Kunnan on varattava henkilötöpanosten lisäksi varoja mm. koulutuksiin liittyviin matka- ja majoituskuluihin, paikallisten koulutusten toteuttamiseen sekä mahdollisesti liikuntatilojen kustannuksiin. Vastuu ohjelman käytännön toteutuksesta olisi ikäihmisten vapaa-ajan koordinaattorilla, koska olemassa olevilla resursseilla tämä ei ole mahdollista.

Päätösehdotus
(vs. kj):

Kunnanhallitus päättää, että Vakka-Suomen vanhustenkotiyhdistyksen lahjoitusvaroilla palkataan määräaikainen ikäihmisten vapaa-ajan koordinaattori kahdeksi vuodeksi alkaen 1.9.2023. Koordinaattorin tehtävänä on ikäihmisten palveluiden koordinointi kunnassa ja järjestää ikäihmisille monipuolisia tapahtumia, toimintoja ja neuvontaa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Jäljelle jäävien lahjoitusvarojen käytöstä päätetään myöhemmin erikseen.

Kunnanhallitus päättää, että Mynämäen kunta hakee Voimaa vanhuuteen -ohjelmaan.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti. Lisäksi kunnanhallitus päätti edellyttää, että toiminnan tuloksellisuutta seurataan ja siitä raportoidaan kunnanhallitukselle ja hyvinvointijaostolle vuosittain, ensimmäisen kerran viimeistään keväällä 2024.